

TěloCIRK: Inovace ve výuce tělesné výchovy s využitím prvků cirkusové pedagogiky. Do pilotního projektu se zapojila čtveřice pražských škol

Čtyři pražské školy se zapojily do pilotního projektu TěloCIRK pořádaného CIRQUEONem – Centrem pro nový cirkus, jehož cílem je seznámit učitele tělesné výchovy s principy cirkusové pedagogiky a zapojit je do běžné výuky ve školách. V čase, kdy negativní vztah dětí k pohybu je často skloňovaným tématem, přichází CIRQUEON spolu s profesionálními cirkusovými lektory s inovativní variantou řešení. Implementace cirkusových aktivit do hodin tělocviku má ambici zlepšit pohybovou gramotnost i zájem dětí o pohyb, což ukazuje i studie, která vznikla v roce 2015 na půdě kanadské University of Manitoba. Výsledky na českých školách zhodnotí současně probíhající výzkumné šetření.

Cirkusová pedagogika pro učitele tělesné výchovy na druhém stupni ZŠ a SŠ neboli TěloCIRK (dále jen „TěloCIRK“) je inovativní projekt, se kterým přichází CIRQUEON v čase, kdy se pohyb stává stále více okrajovým prvkem v životě mnoha dětí a teenagerů, a jeho absence vede k celé sérii negativních dopadů na kvalitu života a zdraví dítěte. Jelikož je tělesná výchova vlajkovou lodí pohybové gramotnosti, je cílem projektu nabídnout školám další nástroje, které do hodin tělocviku přinesou nový způsob zapojení a radost z pohybu. „Pro mnohé děti je tělocvik jediným vymezeným časem v týdenní rutině, kde se setkávají s organizovanou pohybovou aktivitou. Zejména těmto dětem by měla tělesná výchova zprostředkovat pozitivní pohybovou zkušenost a budovat motivaci k celoživotní pohybové aktivitě,“ říká metodička lektorského týmu CIRQUEONU Kateřina Klusáková.

Pozoruhodných úspěchů dosahuje cirkusová pedagogika na poli budování pozitivního vztahu dětí k pohybu, a to bez ohledu na pohybovou dovednost či zkušenosti zúčastněných. „Univerzálnost a inkluzivní charakter cirkusové pedagogiky z ní činí funkční nástroj, který může být podanou rukou současné tělesné výchově ve společné snaze o zatraktivnění pohybových aktivit a navrácení každodenního pohybu do života dětí a mládeže,“ říká metodický vedoucí lektorského týmu CIRQUEONU Adam Jarchovský.

V práci se studenty využívá specifické vlastnosti a nástroje, kterými dokáže pozitivně ovlivňovat nejen fyzickou stránku, ale také psychickou a emocionální. „Cirkusové dovednosti jsou v rámci ostatních pohybových aktivit velmi specifické. Svým zaměřením spadají pod psychomotorické pohybové aktivity, tedy takové, u nichž dochází k motorickým projevům na základě psychických procesů (vnímání, myšlení, paměť) či stavů (nálada, celkové ladění člověka),“ říká Mgr. Dagmar Heiland Trávníková, Ph.D., z Fakulty sportovních studií Masarykovy univerzity.

Cirkus ve školách nejen ve světě

Propojování formálního vzdělávání s cirkusovou pedagogikou již nějakou dobu probíhá v mnoha evropských i zámořských zemích. Žonglérské pomůcky, balanční trenažéry či šály pro závěsnou akrobacii nechybí v tělocvičnách v Kanadě, Japonsku, Francii, Německu, Finsku či Švédsku. TěloCIRK vychází ze zkušeností CIRQUEONU s realizací stejnojmenného projektu, jehož náplní jsou alternativní hodiny tělesné výchovy, které v pražském centru probíhají pravidelně od roku 2017 v kombinaci s kurzy cirkusové pedagogiky akreditovanými Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Pilotního projektu se účastní pražské školy **ZŠ Ohradní**, **Gymnázium Postupická**, **Gymnázium Nad Alejí** a **Montessori ZŠ Archa**, je do něho zapojeno devět učitelů a učitelek, a studenti a studentky z devíti tříd, a to ve věku 12–19 let. Ačkoliv TěloCIRK odstartoval v březnu

2020 a jeho průběh narušila v loňském roce koronavirová epidemie, většina výukových hodin se přesouvá na letošní školní rok. Plánovaný konec výuky cirkusu v hodinách tělesné výchovy se kryje s koncem školního pololetí.

Výzkumná část projektu

Dopadu a přínosu pro zapojené studenty a pedagogy se věnuje akční výzkum, jehož smyslem je ověřit, zda existuje i v českých školách potenciál pro využití disciplín nového cirkusu v rámci formálního vzdělávání. Výzkumná část projektu, na které se podílí PhDr. Miroslav Klusák, CSc., pedagog z Katedry psychologie Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy, využívá kvalitativní i kvantitativní metodu. *„Kvantitativní část probíhá prostřednictvím dotazníků pro studenty, učitele a rodiče. Ptáme se především na postoje studentů k tělesnému pohybu a tělesné výchově, a na klima ve třídách při tělesné výchově. Pro tvorbu výsledné metodiky budou stěžejním zdrojem informace získané z kvalitativní části získané formou rozhovorů a písemných reflexí,“* říká PhDr. Miroslav Klusák, CSc.

Výsledky studie University of Manitoba

Na půdě University of Manitoba¹ v roce 2015 vznikla kvantitativní studie cirkusové pedagogiky, která se soustředila na problematiku pohybové gramotnosti. Zaobírala se otázkou, jaký dopad na pohybovou gramotnost dětí ve věku 9–10 let může mít zapojení cirkusových aktivit do tělesné výchovy. Studie popsala statisticky významné zlepšení ukazatelů v pohybové gramotnosti u žáků, kteří měli cirkus součástí tělesné výchovy, oproti těm, kteří absolvovali standardní kurikulum tělesné výchovy. Zlepšení motorických kompetencí bylo pozorováno u všech zúčastněných již po třech měsících. U skupiny starších dětí (10 let) bylo zlepšení dokonce podstatné. Žáci s cirkusem v tělesné výchově projevili větší touhu a motivaci se účastnit tělesné výchovy, více sebevědomí během pohybových aktivit a subjektivně se více označovali za „talentované“. *„Studie potvrdila také fenomén, že cirkus dokáže k pohybovým aktivitám přitáhnout ty děti, které by se jinak cvičení z nej-různějších důvodů vyhýbaly, zprostředkovat jim pozitivní pohybovou zkušenost a získat sebedůvěru v pohybových aktivitách. A to je to, co nás nesmírně zajímá a motivuje,“* prozradil Adam Jarchofský.

¹ Tia K. M. Kiez. The Impact of Circus Arts Instruction on the Physical Literacy of Children in Grades 4 and 5. The University of Manitoba, 2015

O CIRQUEONU

CIRQUEON – Centrum pro nový cirkus, se na poli cirkusové pedagogiky pohybuje již více než 10 let a jeho tréninkové prostory v pražských Nuslích navštíví přes 500 kurzistů týdně. V poslední době se aktivně věnuje advokacii cirkusové pedagogiky. V rámci česko-slovenské sítě mladého a sociálního cirkusu – Cirkonet organizuje CIRQUEON setkání a školení profesionálů a je lídrem na poli dobré praxe v České republice. Na mezinárodním poli spolupracuje s finskou University of Tampere a dalšími cirkusovými centry a univerzitami na prvním evropském kurikulu cirkusové pedagogiky pro bakalářský studijní program. Významným krokem dlouhodobé snahy o rozvoj cirkusové pedagogiky v ČR je právě projekt *Cirkusová pedagogika pro učitele tělesné výchovy na druhém stupni ZŠ a SŠ* neboli *TěloCIRK*, který je podpořen Evropskou unií z Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání ve výzvě Inovace v pedagogice.

MEDIAKIT TĚLOCIRKU: <https://bit.ly/MediakitTeloCIRK>

KONTAKT PRO MÉDIA: Adéla Brabcová | adela@cirqueon.cz | +420 608 745 485

PROJEKT PODPŮRILI:

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY